

به نام خالق هستی بخش

راهنمای خوداشتغالی و کارآفرینی

دکتر کریم نادری مهدی

(عضو هیات علمی دانشگاه بوعلی سینا)

نادری مهدی، کریم	HB
راهنمای خوداشتغالی و کارآفرینی / کریم نادری مهدی.	۶۱۵
همدان: انتشارات مصفای الوند، ۱۳۹۳.	۲۵ ر ۲ ن
۴۰۳ ص. شابک: ۷-۲۵-۶۱۳۷-۹۶۴-۹۷۸	۱۳۹۳
۱. کارآفرینی - ایران ۲. موفقیت در کسب و کار ۳. قابلیت اجرایی. ۴. ایران - برنامه ریزی الف. عنوان	
۳۸۸/۰۴	

عنوان:	راهنمای خوداشتغالی و کارآفرینی
مولف:	دکتر کریم نادری مهدی
ناشر:	انتشارات مصفای الوند
مدیر مسئول:	محمد جواد بدالهی
چاپخانه:	روشن
صفحه و قطع:	۴۰۳ - وزیری
نوبت چاپ:	اول
تیراژ:	۱۰۰۰
قیمت:	۱۵۰۰۰ ریال
تاریخ انتشار:	۱۳۹۳
شابک:	۷-۲۵-۶۱۳۷-۹۶۴-۹۷۸

کلیه حقوق برای انتشارات مصفای الوند محفوظ است

- مراکز فروش در همدان: ۱. ارسال با پست: ۹۱۸۴۴۵۷۰۹۰
 ۲. خیابان مهدیه روبروی خانه معلم - انتشارات دانشجو
 نمایندگی فروش در تهران: ۳. موسسه کتابیران ، میدان انقلاب ، خیابان لبافی نژاد غربی (بعد از چهار راه کارگر جنوبی) ،
 بعد از فروشگاه شیلات، پلاک ۲۳۷ تلفن: ۶۶۹۲۶۶۸۷-۶۶۴۲۳۴۱۶
 ۴. نوپردازان ، میدان انقلاب، خیابان لبافی نژاد ، بین ۱۲ فروردین و اردیبهشت، پلاک ۲۰۶ تلفن: ۶۶۴۹۴۴۰۹-۶۶۴۱۱۱۷۳

۱	پیشگفتار
۲	فصل اول
۲	کلیات اشتغال و خوداشتغالی
۲	مقدمه
۲	اشتغال
۳	بیکاری
۵	انواع بیکاری
۶	برنامه‌ریزی اشتغال
۷	ارتباط بیکاری و خوداشتغالی
۸	راهکارهای ایجاد اشتغال
۱۳	خوداشتغالی
۱۶	خوداشتغالی در قوانین کشور
۱۷	اصل ۴۳ قانون اساسی
۱۸	اصل ۴۴ قانون اساسی
۱۹	انواع کسب و کار خوداشتغالانه
۲۰	اهمیت و ویژگی‌های کسب و کارهای کوچک
۲۲	بسترهای خوداشتغالی
۳۱	عوامل مؤثر بر خود اشتغالی
۳۱	الف- عوامل فردی
۳۳	ب- عوامل اقتصادی و سیاست‌گذاری
۳۶	عوامل محیطی و نهادی
۳۷	فصل دوم
۳۷	کارآفرینی
۳۷	مقدمه
۳۸	مفهوم کارآفرینی

۳۹	سیر تاریخی و تکامل مفهوم کارآفرین و کارآفرینی
۴۱	ویژگیهای روانشناختی کارآفرینان
۴۴	مهارت‌های کارآفرینی
۴۵	انواع کارآفرینی
۴۷	ب- کارآفرینی گروهی
۵۲	فرایند رویدادی
۵۳	مدل دیده‌بان جهانی کارآفرینی (GEM)
۵۴	مشخصات محیط کارآفرین
۵۵	عوامل مؤثر بر توسعه کارآفرینی
۵۷	کارآفرینی در بخش کشاورزی
۵۹	فصل سوم
۵۹	مقدمه
۶۰	۱- فرموله کردن ایده
۶۱	خودتان ایده بسازید
۶۲	تجاری سازی ایده
۶۵	۲- شناسایی و تشخیص فرصت‌ها
۶۶	منابع تشخیص فرصت‌ها
۶۷	مدل های تشخیص فرصت
۶۹	ارزیابی مقایسه‌ای فرصت و ایده کارآفرینی
۷۰	۳- برنامه‌ریزی و اقدامات مقدماتی قبل از تأسیس
۷۱	۴- ثبت و راه‌اندازی
۷۱	۵- رشد و توسعه کسب و کار
۷۴	راهنمای شروع یک کسب و کار کوچک
۷۴	گام اول: خود ارزیابی
۷۵	گام دوم: برنامه ریزی کسب و کار
۷۷	گام سوم: تأمین منابع مالی
۷۷	گام‌های بعدی: شروع و راه اندازی
۷۹	فصل چهارم
۷۹	آشنایی با اشکال یا قالب‌های کسب و کار (شرکتها)

۷۹	مقدمه
۷۹	شرکت و انواع آن
۸۰	الف- شرکت مدنی
۸۰	احکام شرکت مدنی
۸۲	شرکت نامه
۸۳	شرکت سهامی
۸۸	شرکت با مسئولیت محدود
۹۰	مراحل ثبت شرکت با مسئولیت محدود
۹۲	وجوه افتراق
۹۷	شرکت مختلط غیرسهامی
۹۹	شرکت مختلط سهامی
۱۰۰	شرکت نسبی
۱۰۱	فصل پنجم
۱۰۱	تعاون و شرکت تعاونی
۱۰۱	مقدمه
۱۰۱	مفهوم تعاون
۱۰۲	مفهوم شرکت تعاونی
۱۰۳	تاریخچه تشکیل تعاونی در ایران
۱۰۵	اصول تعاون
۱۰۸	اهداف تعاون
۱۰۹	کارکردهای مختلف تعاونیها در جامعه
۱۰۹	کارکردهای مشترک (عام) تعاونیها
۱۱۰	کارکرد خاص تعاونیها
۱۱۱	نقش تعاونیها در توسعه
۱۱۱	توسعه اقتصادی
۱۱۲	توسعه اجتماعی
۱۱۴	انواع تعاونی ها
۱۱۷	مزایای خوداشتغالی در قالب شرکت های تعاونی
۱۱۹	شرکت تعاونی

۱۲۷	بانک توسعه تعاون
۱۳۰	فصل ششم
۱۳۰	سازمان های غیر دولتی یا مردم نهاد (قلب دیگر فعالیت)
۱۳۰	مقدمه
۱۳۰	جایگاه سازمان های غیر دولتی
۱۳۱	تعریف و مرجع قانونی
۱۳۳	منابع مالی و هزینه های سازمان های غیر دولتی
۱۳۷	فصل هفتم
۱۳۷	طرح کسب و کار
۱۳۷	مقدمه
۱۳۷	طرح کسب و کار
۱۳۸	دلایل نوشتن طرح کسب و کار
۱۳۹	اجزای استاندارد طرح کسب و کار
۱۴۵	تدوین برنامه مالی طرح کسب و کار
۱۵۱	توجه: نحوه محاسبه سود وام های بانکی
۱۵۱	تجزیه و تحلیل نقطه سربه سر
۱۵۲	روش ساده محاسبه ی نقطه ی سربه سر
۱۵۶	دوره بازگشت سرمایه
۱۵۸	روش های ارزیابی پروژه ها بدون توجه به تنزل وجوه نقد
۱۶۱	روش های ارزیابی اقتصادی طرح و پروژه های سرمایه گذاری
۱۶۲	روش دوره برگشت سرمایه
۱۶۲	روش ارزش فعلی خالص (NPV)
۱۶۳	روش نرخ برگشت داخلی (IRR)
۱۶۴	مثالی از اجزای بخش مالی طرح کسب و کار (طرح توجیهی)
۱۷۰	طرح های تیب اشتغالزا
۱۷۲	فصل هشتم
۱۷۲	آشنایی با روش های تأمین منابع مالی کسب و کار
۱۷۲	مقدمه
۱۷۲	تأمین منابع مالی کسب و کار

۱۷۳	 انواع منابع مالی
۱۷۳	 ۱- منابع خصوصی تأمین مالی
۱۷۴	 ۲- تأمین منابع مالی از طریق بدهی (استقراض)
۱۷۶	 طرحهای بانک کشاورزی برای پرداخت تسهیلات
۱۷۹	 ۳- تأمین منابع مالی از طریق سرمایه (حقوق صاحبان سهام)
۱۸۰	 ۴- منابع داخلی تأمین منابع مالی
۱۸۰	 ۵- منابع خارجی تأمین منابع مالی
۱۸۲	 فصل نهم
۱۸۲	 تشکیل گروه کاری
۱۸۲	 مقدمه
۱۸۲	 تیم یا گروه
۱۸۳	 ضرورت کار تیمی
۱۸۴	 مراحل رشد تیمها
۱۸۷	 مشخصات یک گروه قوی
۱۸۸	 اصول کار تیمی
۱۹۲	 مهارت‌های فردی عضویت در تیم
۱۹۳	 مزایای کار تیمی
۱۹۴	 معایب کار تیمی
۱۹۴	 برای تشکیل یک تیم قوی توجه به عوامل زیر مفید است:
۱۹۷	 فصل دهم
۱۹۷	 مدیریت مالی و حسابداری کسب و کار
۱۹۷	 مقدمه
۱۹۷	 مدیریت مالی
۱۹۸	 اهمیت حسابداری و مدیریت مالی
۱۹۸	 حسابداری
۱۹۹	 حساب
۲۰۰	 دفتر روزنامه
۲۰۱	 دفتر کل
۲۰۲	 دفتر معین

۲۰۵	دارایی
۲۰۶	صورتحساب مالی
۲۰۷	ترازنامه
۲۰۷	صورتحساب درآمد (صورتحساب سود و زیان)
۲۰۸	صورتحساب حقوق صاحبان سرمایه
۲۰۹	جریان وجوه نقد
۲۱۰	پیش بینی جریان وجوه نقد
۲۱۱	نرخ سوخت پول
۲۱۱	ارزش فعلی و آتی پول
۲۱۲	فصل یازدهم
۲۱۲	بازاریابی و تبلیغات
۲۱۲	مقدمه
۲۱۲	بازاریابی
۲۱۳	مدیریت بازاریابی
۲۱۴	بازار
۲۱۴	انواع بازاریابی
۲۱۵	ابزارهای بازاریابی
۲۱۷	عوامل مؤثر بر بازاریابی
۲۱۸	نکات کلیدی در بازاریابی
۲۱۷	فرآیند بازاریابی
۲۱۹	فصل دوازدهم
۲۱۹	آشنایی با قانون کار و تأمین اجتماعی
۲۱۹	مقدمه
۲۱۹	الف: قانون کار
۲۲۱	قرار داد کار و شرایط صحت آن
۲۲۱	مشخصات قرارداد کار
۲۲۲	مذاکرات و پیمانهای دسته جمعی
۲۲۲	قوانین مربوط به حین کار
۲۲۵	قوانین مربوط به پرداخت دستمزد

۲۲۵	قوانین مربوط به مرخصی
۲۲۶	قوانین مربوط به خاتمه کار
۲۲۷	مزایای کارگر پس از خاتمه قرارداد کار
۲۲۸	قوانین مربوط به خدمات رفاهی کارگران
۲۲۸	قوانین مربوط به حل اختلاف
۲۳۰	قوانین مربوط به بیمه بیکاری
۲۳۰	ب- قانون تأمین اجتماعی
۲۳۱	وظایف و تعهدات متقابل کارفرمایان و سازمان تأمین اجتماعی
۲۳۱	فرآیند شروع ارتباط با سازمان تأمین اجتماعی
۲۳۳	تعهدات و قالبهای متنوع بیمهای در تأمین اجتماعی
۲۳۶	فصل سیزدهم
۲۳۶	آشنایی با برخی عقود اسلامی
۲۳۶	مقدمه
۲۳۶	انواع عقود اسلامی
۲۳۶	مضاربه
۲۳۷	مزارعه
۲۳۸	مساقات
۲۳۹	جماله
۲۴۱	اجاره
۲۴۳	فصل چهاردهم
۲۴۳	آشنایی با قوانین و مقررات مالیاتی
۲۴۳	مقدمه
۲۴۳	مالیات
۲۴۵	اشخاص مشمول پرداخت مالیات
۲۴۵	معافتهای مالیاتی
۲۴۷	مالیات اجاره
۲۴۷	مالیات فروش (نقل و انتقال) املاک
۲۴۸	مالیات بر درآمد کشاورزی
۲۴۹	مالیات بر درآمد مشاغل

۲۴۹	مالیات حقوق
۲۵۰	مالیات بر درآمد اشخاص حقوقی
۲۵۲	فصل پانزدهم
۲۵۲	آشنایی با برخی قوانین و مقررات بانکی
۲۵۲	مقدمه
۲۵۲	بانک
۲۵۳	مؤسسات و نهادهای مالی و اعتباری
۲۵۳	عملیات بانکی
۲۵۴	افتتاح حساب
۲۵۵	ب: اعطای تسهیلات اعتباری
۲۵۶	تسهیلات اعتباری
۲۵۷	ابزارهای اعتباری
۲۵۸	وثایق و تضمین‌ها
۲۶۰	منارک لازم برای درخواست تسهیلات
۲۶۰	فرآیند پرداخت تسهیلات در بانک
۲۶۱	قرار داد های بانک
۲۶۲	توجیه اقتصادی، فنی و مالی یا طرح توجیهی
۲۶۳	صدور چک
۲۶۵	فصل شانزدهم
۲۶۵	آشنایی با بیمه کسب و کار و محصولات کشاورزی
۲۶۵	مقدمه
۲۶۵	بیمه چیست؟
۲۶۷	"نظریه مشارکت"، مبنای تکنیک بیمه
۲۶۷	پنج اصل اساسی بیمه
۲۶۸	انواع بیمه
۲۷۲	روشهای مقابله با ریسک در کشاورزی
۲۷۴	بیمه مناسب ترین راهکار مدیریت ریسک در مزارع کشاورزی
۲۷۵	بیمه در بخش کشاورزی
۲۷۶	اهمیت بیمه در بخش کشاورزی

۲۷۸	صندوق بیمه محصولات کشاورزی
۲۷۹	نحوه برخورداری از خدمات بیمه کشاورزی
۲۷۹	مراحل عملیات بیمه کشاورزی
۲۸۰	عملیات انعقاد قرارداد بیمه
۲۸۱	گردش کار ارزیابی خسارت
۲۸۴	انواع محصولات و خطرات تحت پوشش بیمه کشاورزی
۲۸۴	برخی آیین‌نامه‌های محصولات زراعی و باغی تحت پوشش بیمه
۲۸۷	فصل هفدهم
۲۸۷	آشنایی با ضوابط و مقررات واگذاری اراضی برای طرحهای کشاورزی تولیدی و غیرکشاورزی
۲۸۷	مقدمه
۲۸۷	تعاریف و اصطلاحات
۲۸۸	ضوابط واگذاری اراضی منابع ملی و دولتی برای طرحهای کشاورزی و تولیدی
۲۹۳	ضوابط واگذاری اراضی منابع ملی و دولتی برای طرحهای غیرکشاورزی
۲۹۵	نظارت بر اجرای طرحها
۲۹۶	نحوه فروش و انتقال قطعی اراضی
۲۹۷	موارد تخفیف از فروش
۲۹۹	مراحل و گردش کار واگذاری اراضی موضوع مواد ۲۲ و ۲۳
۳۰۳	آشنایی با قوانین مربوط به بهره‌برداری و حفاظت از منابع طبیعی
۳۰۳	مقدمه
۳۰۳	رویکردهای استفاده از منابع طبیعی
۳۰۴	دیدگاه‌های نظری مدیریت منابع
۳۰۶	قوانین حفاظت از منابع طبیعی
۳۰۷	قوانین مربوط به حفاظت از اکوسیستم جنگل و مرتع
۳۰۹	قوانین مربوط به آتش‌سوزی منابع طبیعی
۳۱۱	عنصر قانونی در جرائم آتش‌زدن اموال و منابع طبیعی
۳۱۱	عنصر قانونی در جرائم شکار و صید
۳۱۱	قوانین مربوط به حفظ کاربری
۳۱۲	قوانین مربوط به حفاظت از آب
۳۱۷	قوانین مربوط به حفاظت از هوا

۳۲۰	عنصر قانونی در جرایم آلودگی آب
۳۲۲	فصل نوزدهم
۳۲۲	نظام مهندسی کشاورزی و منابع طبیعی
۳۲۲	مقدمه
۳۲۲	سازمان نظام مهندسی کشاورزی و منابع طبیعی
۳۲۲	کلیات
۳۲۴	ارکان سازمان نظام مهندسی کشاورزی و منابع طبیعی
۳۳۰	دستورالعمل رتبه بندی مشاوران حقیقی (کارشناس) و حقوقی (شرکتها) بخش کشاورزی
۳۳۹	دستورالعمل حرفه‌ای خدمات مهندسی اجرای کشاورزی، منابع طبیعی و محیط زیست
۳۴۲	دستورالعمل معرفی کارشناسان رسمی سازمان نظام مهندسی کشاورزی و منابع طبیعی
۳۴۸	آزمون تشخیص صلاحیت علمی تخصصی و تجربی نحوه برگزاری و نظارت بر آنها
۳۵۲	نحوه رسیدگی به تخلفات کارشناسان رسمی
۳۵۴	فصل بیستم
۳۵۴	آشنایی با گردش کار راه اندازی کسب و کار در برخی زمینه‌های کشاورزی
۳۵۴	مقدمه
۳۵۴	الف- آشنایی با گردش کار فرصت‌های خوداشتغالی در زیر بخش تولیدات زراعی، باغی
۳۵۵	واحدهای گلخانه‌ای و پرورش قارچ خوراکی
۳۶۳	مجتمع گلخانه‌ای و پرورش قارچ خوراکی
۳۶۵	استخر دو منظوره کشاورزی
۳۶۶	روند صدور مجوز تولید نهال و نهالستان
۳۶۷	روند صدور مجوز کشت باغات
۳۶۸	روند صدور مجوز تأسیس کشت و صنعت (زیر ۵۰ نفر اشتغالزایی)
۳۶۹	ب- آشنایی با گردش کار فرصت‌های خوداشتغالی در زیر بخش تولیدات دام، طیور و آبزیان
۳۷۰	پرورش ماهیان گرم آبی - سردابی و تولید بچه ماهی (تکثیر)
۳۷۱	پرورش ماهیان زینتی
۳۷۲	روند صدور مجوز تأسیس آزمایشگاه تجزیه خوراک دام و طیور و آبزیان
۳۷۲	روند صدور مجوز تأسیس مراکز تولید و انجماد اسبزم
۳۷۳	روند صدور مجوز تأسیس واحدهای پرورش شتر مرغ
۳۷۴	تأسیس کارخانه جوجه‌کشی

۳۷۶	 واحدهای پرورش زنبور عسل
۳۷۷	 واحدهای پرورش دام و طیور
۳۸۲	 ج- آشنایی با گردش کار فرصت‌های خوداشتغالی در زیر بخش خدمات و صنایع کشاورزی
۳۸۲	 آزمایشگاه تشخیص آفات و بیماری های گیاهی
۳۸۵	 آزمایشگاه‌های تجزیه خاک و گیاه
۳۸۶	 شرکت خدمات مشاوره‌ای، فنی و مهندسی کشاورزی
۳۸۸	 روند صدور پروانه عاملیت توزیع کود شیمیایی
۳۸۹	 صنایع تبدیلی و تکمیلی بخش کشاورزی
۳۹۱	 روند صدور مجوز تاسیس شرکتهای خدمات مکانیزاسیون
۳۹۲	 شرکت تولید عوامل کنترل بیولوژیک آفات و شرکت خدمات دفع آفات نباتی و ضدعفونی
۳۹۳	 فروشگاه سموم
۳۹۴	 روند صدور مجوز عاملیت فروش سموم کشاورزی
۳۹۶	 منابع:

پیشگفتار

خوداشتغالی اهمیت بسیاری برای رشد و توسعه، بسیج منابع و اشتغال برای همه کشورها از جمله در برهه حساس امروزی دارد علی‌رغم ورود طیف وسیعی از جوانان به مرحله فعالیت و کار، در کشورمان خوداشتغالی، به ویژه در میان فارغ‌التحصیلان دانشگاهی، هنوز شایع نشده است و متأسفانه اغلب فارغ‌التحصیلان در جستجوی استخدام، در وهله اول در دستگاه‌های دولتی و پس از آن در شرکت‌های بزرگ، هستند. یکی از دلایلی که در کشور ما با اندکی افزایش نسبی در تعداد فارغ‌التحصیلان دانشگاهی خیلی زود با پدیده بیکاری آنان روبرو شده‌ایم، همین نگاه و روحیه است، و علی‌رغم اینکه نسبت دانش‌آموختگان در کل جمعیت کشور نسبت به بسیاری از کشورهای غربی و حتی کشورهای هم‌تراز پایین‌تر است.

به نظر می‌رسد که بیشتر دانش‌آموختگان نمی‌دانند عملاً چگونه ممکن است کسب و کار و بنگاهی راه انداخت و مشغول اداره آن شد، لذا ساده‌ترین و بدیهی‌ترین راه که همان استخدام شدن در اداره یا سازمانی و به عبارتی دیگر دگراشتغالی را جستجو و انتخاب می‌کنند. بنابراین کتاب حاضر با هدف آشنایی جویندگان کار، فارغ‌التحصیلان رشته‌های مختلف از جمله کشاورزی و سایر علاقمندان تدوین شده است تا گامی در جهت راهنمایی آنها برای راه اندازی کسب و کار باشد.

این کتاب در بیست فصل تدوین شده است. که فصول اولیه به مبانی و موضوعات عام خوداشتغالی و کارآفرینی و نکات مربوط به مراحل راه‌اندازی کسب و کار پرداخته است. از موضوعاتی که در رابطه با تصمیم به راه‌اندازی کسب و کار مهم است، شکل و قالب کسب و کار است که قالب‌های مختلف از جمله شکل تعاونی مورد بحث قرار گرفته است. فصول دوازدهم تا شانزدهم با هدف آشنایی علاقه‌مندان با قوانین و مقررات مرتبط و تعیین‌کننده در کسب و کار پرداخته، بطوریکه که یک فرد برای راه اندازی و مدیریت کسب و کار نیاز دارد اطلاعاتی در آن زمینه داشته باشد. در نهایت از فصل شانزدهم تا بیستم کتاب سعی شده در خصوص بسترها و فرایندهای مرتبط و مفید در خصوص کسب و کارهای کشاورزی برای علاقه‌مندان، دانشجویان، و فارغ‌التحصیلان بخش کشاورزی آرایه شود. لازم به ذکر است در اثباتی مطالب اصلی، بخش‌هایی در داخل باکس از نمونه‌های از افراد موفق ایران و جهان و همچنین عرصه کارو کار کارآفرینی و برداشت آزاد و غیره جهت اطلاع گنجانده شده که عمدتاً برای تنوع، جذابیت کتاب، رفع خستگی خواننده و نکات آموزنده مرتبطی است که خواهد داشت.

از حمایت‌های بی‌دریغ اداره کل تعاون، کار و رفاه اجتماعی استان همدان به‌خصوص حسن نظر جناب آقای مهندس اقلامی (مدیرکل محترم تعاون، کار و رفاه اجتماعی استان همدان)، جناب آقای تابنده‌چی (مدیرمحترم تعاون استان)، جناب آقای سوری (مدیر محترم مالی)، سرکار خانم ساغری‌چیان و سایر همکاران آن اداره کل کمال تشکر و امتنان را دارد که این کتاب با حمایت مالی آن اداره کل به چاپ رسیده است.

امید است مطالب کتاب کمکی هرچند اندک در راستای اشتغال جوانان عزیز داشته باشد.

کریم نادری مهدیی

فروردین ماه ۱۳۹۳